

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Pedagogická fakulta

katedra českého jazyka a literatury

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

posudek oponenta

Práci předložila: Hana Chlumská

Název práce: Komparace analyticko-syntetické a genetické metody ve výuce na 1. stupni ZŠ

Hodnotitel: PhDr. et Mgr. David Franta

1. CÍL PRÁCE: Předkládaná kvalifikační práce spočívá, jak je patrné z jejího názvu, ve srovnání dvou metod čtení na 1. stupni ZŠ. Lze konstatovat, že vymezený cíl byl splněn.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ A KOMENTÁŘ HODNOTITELE: Diplomová práce se kromě úvodu, závěru, seznamu literatury a příloh skládá ze čtyř kapitol. První se týká prvopočátečního čtení, jeho metod analytických, syntetických, analyticko-syntetických a metody genetické, již poprvé uplatnil Josef Kožíšek, rodák z nedalekých Lužan. Na úspěchu prvopočátečního čtení se podílejí podle autorky mnohé aspekty: fyzická připravenost a tělesná zralost, psychická připravenost a kognitivní zralost. Autorka správně upozorňuje, že vyučující při výuce čtení musí zachovávat „didaktické zásady přiměřenosti a posloupnosti od jednoduchého ke složitějšímu“ (s. 19). Dítě by mělo dostávat při fixování písmen impulzy vizuální (figura a pozadí, zraková diferenciací, zraková analýza-syntéza, zraková paměť, vnímání barev, oční pohyby) a auditivní (naslouchání, sluchová paměť, sluchová diferenciací, sluchová analýza-syntéza). Nejzávažnější část kvalifikační práce spočívala v zaznamenání pozorování při výuce čtení na základních školách v Berouně (tam vyučující uplatňoval genetickou metodu) a v Plzni (tam analyticko-syntetickou metodu) během celého školního roku 2017–2018. Průběh každé hodiny zaznamenala diplomantka do přehledných tabulek (s. 29–107). Výzkum sledoval poměr mezi podněty auditivními a vizuálními v prvních čtyřech měsících a analyzoval výsledky diagnostického testu ze čtení; všichni žáci byli při testu nahráváni (viz příložené CD k diplomové práci). Autorka vysledovala u žáků nejčastější nedostatky, jakými jsou vynechání písmene, opakování slabiky či slova, odhad slov, záměnu slov, přesmyk hlásek, tiché či dvojí čtení apod.; jejich frekvenci promítla do diagramů, komparovala četnost chyb při čtení žáků z dotyčných základních škol. V závěru diplomantka konstatuje, že výsledky nelze vyhodnotit kvůli značným proměnlivým a neznámým (někteří učitelé nepoužívali striktně přístupy jedné metody nebo zvolenou metodu učili špatně); i to je však relevantní zjištění, jež neubírá na kvalitách diplomové práce.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA: Kvalifikační práce je co do formy velmi čtivá i náležitá svou odborností. Několik chyb, zejména v interpunkci, vzniklo nejspíše kvůli autorčině nepozornosti, nikoliv z neznalosti gramatiky. Nadbytečná čárka: „při náviku písmeny₂ se žáci“ (s. 10); „vnímání cizí autority₂ nebo izolaci od rodičů z výše uvedených definic [...] je patrné“ (s. 14); „z pohledu [...] se jedná“ (tamtéž); „při nástupu do školy₂ by měl být“ (s. 17); „rozlišuje hlásky, jako jsou sykavky, krátké a dlouhé samohlásky, měkké a tvrdé souhlásky₂ nebo znělé a neznělé souhlásky“ (s. 25); „po rozkladu slova na slabiky a hlásky₂ opět skládáme“ (s. 26). Chybějící čárka: „poznat který chybí“ (s. 22); „barev jako je například“ (s. 23); „dalším způsobem, jak rozvíjet sluchovou diferenciaci je rozlišování slov“ (s. 25); „jednou týdně konkrétně jednu vyučovací hodinu“ (s. 27). Mezi číselným vyjádřením u číslovky základní a procentem chybí mezera (s. 117–118, 127–128). Ve spojení „Jednota bratrská“ (s. 4) se píše i počáteční písmeno malé, naproti tomu „ministerstvo školství ČR“ (s. 11) s iniciálou velkou. V morfologii: „v průběhu třech měsíců“ (s. 130) – nahradit tvarem tří, chybná koncovka: „zde se vyučovalo pomocí metody analyticko-syntetickou“ (s. 27). Hovorová syntaktická konstrukce: „podstatou je, že“ (s. 8). Za pleonastickou derivací považují tvar „přetransformovat“ (s. 3). Chybně jsou napsány akademické a vědecké tituly (majuskule vs. minuskule a interpunkce) vedoucí práce „PhDr. Jaroslava Nováková Ph.D.“ (titulní list). Toto jsou ale jen maličkosti, jež tolik nebrání čtenářskému komfortu.

4. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ: Kterou z metod byste volila ve vlastní pedagogické praxi? Prosim vysvětlete.

6. NAVRHOVANÉ HODNOCENÍ: Diplomantka prokázala, že se dokáže hbitě pohybovat v dotyčném odborném diskurzu, oceňují práci s relevantní odbornou literaturou, dlouhodobou systematickostí – zvl. při hospitacích – a výsledky výzkumu, byť jen pilotního. Navrhují **výbornou**.

Poleň 15. května 2019

Podpis: